

Hoogwaardige, custommade compost verbetert bodemweerberaarheid

Delphy onderzoekt rol compost in organischestofvoorziening

Organische stof speelt een positieve rol bij verbetering van de bodemkwaliteit. Met een gevarieerd aanbod van organische stoffen zal de bodemdiversiteit toenemen, wat leidt tot een hogere bodemweerberaarheid tegen ziekten. De input van mest kan worden verminderd door ook te kiezen voor een andere organischestofvoorziening, zoals compost. Hierbij is het belangrijk om kritisch naar de kwaliteit van de compost te kijken, deze waar nodig te verbeteren en te werken aan een custommade concept. René van Tol van Delphy legt vanuit een Europees perspectief uit hoe dat proces in zijn werk gaat.

Auteur: Emiel te Walvaart

Het grote probleem in heel Europa is dat de percentages organische stof in de bodem dalende zijn. Een belangrijke oorzaak hiervan is de Europese fosfaatnormering, die slechts kleine hoeveelheden toestaat. René van Tol, manager boomteelt bij Delphy: 'Organische stof is een heel belangrijk onderdeel van de bodem. Natuurlijke bodemvruchtbaarheid komt vanuit de organische stof. Dan heb je het over de vochtuithouding, het drainerend vermogen, de stabiliteit, de voedingselementen die langzaam beschikbaar komen door afbraak door het bodemleven. Eigenlijk is organische stof de motor van de bodem. Alles draait om afbreekbare en stabiele organische stof. Vanwege de mestwetgeving is het moeilijk het gehalte organisch stof op peil te houden, dus moeten we naar alternatieven zoeken. Compost is daarvan een goed voorbeeld, ook vanwege de kringloopgedachte.'

Fosfaat beperkende factor

Je kunt de problematiek van de organische stof op verschillende manieren aanvlagen, maar voor Delphy speelt compost de hoofdrol in het internationale Soilcom-project. In het kader van de fosfaatwetgeving geldt er voor fosfaat een

vrijstelling van 50 procent, waardoor je met compost meer kunt aanvoeren. Van Tol: 'Je moet veel organische stof kunnen aanbrengen per kilogram meststof, zoals fosfaat en stikstof. Fosfaat is daarbij de meest beperkende factor. Het gaat erom hoeveel effectieve organische stof je kunt aanbrengen per kilogram fosfaat. Het voordeel van het Soilcom-project (zie kader), in Nederland in samenwerking met Hessel Marketing & Communicatie en Smeets Agroconsultancy, is dat we aansluiten bij Europa en de diverse werkgroepen voor organischestofvoorzieningen. Zo speelt het James Hutton Institute in Schotland, een kennispartner van Delphy, heel dicht op de bal bij de Europese instanties. Vanuit ons project proberen we veel informatie bij die werkgroepen te krijgen, zodat we invloed op het beleid kunnen uitoefenen.'

Van Tol constateert dat veel landen op de een of andere manier problemen hebben om voldoende organische stof aan te voeren. Elk land en elke regio gaat er anders mee om. 'De kwaliteit van compost verschilt per regio. We proberen de kwaliteit te verbeteren door kennis uit te wisselen.'

6 min. leestijd

Delphy neemt overigens op lokaal niveau deel aan Leve(n)de Bodem Brabant. Het doel van dit project is de akker- en tuinbouwers in de provincie Noord-Brabant bewust te maken van het belang van een goede organischestofvoorziening.

Custommade compost

Van Tol zoemt in op de Nederlandse situatie. 'We hebben leveranciers die heel goede compost kunnen leveren. De vraag is alleen: wat is nu goede compost? Er zit een groot verschil tussen de compost die nodig is op een veen- of een zandgrond. Op zandgrond is de organischestofvoorziening belangrijker dan op veengrond. Compost is een veelgebruikte grondstof in aanvulgrond voor de regio Boskoop. De centrale vraag luidt: hoe kunnen we compost maken die goed aansluit bij de grondsoort en de teelt die erop komt? Dus geen standaard, maar custom-made compost. We onderzoeken dan ook hoe we compost kunnen maken met de juiste pH, bemestende waarde en hoeveelheid organische stof en zonder vervuiling. Bovendien bekijken we welke toevoegingen we erbij kunnen doen. Een goed voorbeeld is een demoproef in Boskoop, waar we proberen de bodemstructuur te verbeteren door aanvulling met onder meer boomschors en cacaodoppen. Een ander voorbeeld is het aanbrengen van compost met tarwestro als dekmulchlaag, om te onderzoeken of dit het onkruid kan terugdringen. Hierdoor hoeft je minder chemische middelen te gebruiken en krijg je minder uitspoeling. Er liggen wel meer dan tien behandelingen die we in demovorm presenteren.'

Variaties

Composten worden in allerlei variaties aangeboden. Van Tol: 'Dit gaat van compost die je gratis in de tuin kunt aanbrengen, die vaak geen keur-

Proefveld met op maat samengestelde compost

Soilcom

Samen met verschillende universiteiten, proefcentra, agro-adviesbureaus en vertegenwoordigers van de compostindustrie uit de Noordzeeregio werkt Delphi aan het project Soilcom. De partijen bundelen hun krachten in dit project om de bodemkwaliteit te verbeteren door toepassing van specifieke composten. Het project wordt voor een belangrijk deel gefinancierd door de Europese Unie in het kader van het Interreg North Sea Region Programme.

Soilcom heeft als doel compost op te waarderen tot een bodemverbeteraar van hoge kwaliteit, afgestemd op de behoeften van verschillende teelten en bodems.

GEWASBESCHERMING

Verschillende partijen uit Denemarken, Duitsland, Nederland, België en het Verenigd Koninkrijk werken hiervoor samen met boomkwekers, bollentelers en groentetelers aan het ontwikkelen van meer kennis over de effecten van compost op diverse grondsoorten en in diverse teelten. Ook kijken ze naar de regionale reststromen die bij composteers binnenvallen en de invloed op de kwaliteit van de compost. Het project wordt uitgevoerd door de onderzoeksinstituten Aarhus University, James Hutton Institute, ILVO, PSKW, PCA, PCS en Hamburg University of Technology, de adviesbureaus Delphy en Horti-advise Scandinavia en de compostproducenten Klintholm i/s, Stadtreinigung Hamburg en Vlaco.

'Vanwege de mestwetgeving is het moeilijk om het organischestofgehalte op peil te houden. Compost is een goed alternatief, ook vanwege de kringloopgedachte'

merk heeft en vervuild of zout is, tot compost van 17 tot 20 euro per kuub. Je komt dus van alles tegen. Hierbij nemen we het economische plaatje zeker mee, maar nu zijn we meer gefocust op het verhogen van de opbrengst door het aanbrengen van compost. En dit bekijken we op de langere termijn. Een onderdeel van het project is een opbrengstresultering, dus wat economisch gezien de opbrengst is van custom-made compostering.'

Reststromen kunnen een nuttige toevoeging zijn aan compost, aldus Van Tol. 'Wij onderzoeken welke reststromen er in ons land beschikbaar zijn. Vaak kun je met de afgeleiden hiervan ook veel doen. We gebruiken bijvoorbeeld cacaodoppen en boomschors om te zien wat er in de groei, de bodemstructuur en het bodemleven gebeurt. Mochten er geen cacaodoppen beschikbaar zijn, dan zijn er wel andere producten met dezelfde eigenschappen die je kunt gebruiken, zoals biochar. We hebben meer naar de grote lijn gekeken. Waarom dienen we een product toe? Is dat om de bodemstructuur te verbeteren, het bodemleven te stimuleren, de pH te verlagen, het fosfaat te binden? Zoals we met ijzerkalkslib hebben gedaan: we kijken dan met metingen of we die werking terug kunnen vinden. Op basis daarvan zetten we de volgende stappen.'

Biologisch verantwoord

Uiteraard wordt ook de vraag gesteld of het proces biologisch verantwoord is. Van Tol: 'Een van de discussiepunten in het project is wat nu de juiste analysemethoden zijn om conclusies te kunnen trekken over de bodembioologie. Er zijn

Het proefveld met Buxus

natuurlijk 1001 analysetechnieken en iedereen heeft zijn eigen methodiek. Wat kunnen we op elkaar afstemmen? Welke de parameters zijn belangrijk bij zo'n bemonstering? Dit doen we wel vanuit de gedachte dat de kweker er praktisch mee aan de slag moet kunnen. Er zijn ruim tien composten door de universiteiten in België en Schotland geanalyseerd en op allerlei parameters beoordeeld. Dat is voor een ondernemer natuurlijk niet te doen. We onderzoeken daarom welke analysetechnieken het beste zijn.'

Volgens Van Tol zijn er talrijke middelen die je kunt toevoegen aan de bodem voor natuurlijke afweer. 'Een bepaald middel zal een zekere invloed hebben op een onderdeel van de bodem. Uit onderzoek van onder meer de WUR blijkt dat dit soort toepassingen een druppel op de gloeiende plaat zijn. Dat wil niet zeggen dat ze niet werken; in sommige omstandigheden hebben ze zeker toegevoegde waarde. In het algemeen zie je echter dat aspecten als de bodemstructuur, de organischestofvoorziening en de mineralenbalans uiteindelijk voor 90 à 95 procent het teeltresultaat bepalen. Die resterende paar procenten hangen af van kleine toevoegingen die nog net wat extra's kunnen

geven. We voeren nu demo's uit in de volle grond en volgend jaar gaan we een mengselproef in potgrond opzetten. Daaruit proberen we helder te krijgen wat die toevoegingen precies doen en wat het effect ervan is.'

Imago compost

Composteren wordt nogal eens gezien als een goedkope manier van afvalverwerking. In het project Soilcom wordt hard gewerkt om van dat imago af te komen. Van Tol: 'Composteren heeft een negatieve klank, omdat er in het verleden veel slechte composten waren. En die zijn er nog wel. Er zijn echter een aantal bedrijven – vooral in Nederland, want wij lopen hierin voorop – die compost van een heel goede kwaliteit kunnen leveren. We moeten laten zien dat we met goede compostproducten een stap kunnen zetten in de juiste richting. Naast de *Buxus*-demoproef die te zien was op onze open dag, zijn er nog twee andere demoproeven in vollegrondspcelen, die alleen met op maat gemaakte compostsamenstellingen zijn uitgevoerd. Het gaat om mengsels van Orgapower en Van Iersel, die ook nauw betrokken zijn bij dit project. Dit zijn grote blokken waar we de verschillen willen laten zien.'

René van Tol

Het project van Soilcom in Nederland is niet alleen gericht op de boomkwekerij, maar ook op vruchtbomen en de bollenteelt. Het betreft hierbij de kustprovincies, waarop de subsidieregeling (Interreg North Sea Region) is gefocust. 'We zijn bezig groepen te formeren in de Bollenstreek, in Boskoop met sierheesters voor de volle grond en containerteelt en in de Flevopolder met vruchtbomen. Op die manier willen we de praktijk erbij betrekken. Het is de bedoeling om de compost te verbeteren en de kennis over custommade compost die aansluit op jouw bodem te vermeerderen en te delen. Het project is veelomvattend en betreft allerlei aspecten, zoals regelgeving, de composten zelf, zelf composteren, data-analyse, biologische analyse van de bodem en bewustzijn bij kwekers over het inzetten van compost. Omdat dit project in zoveel landen en sectoren wordt opgezet, is er het voordeel van kruisbestuiving. Het is echt een verademing. Het gaat er vooral om dat we de kennis bij de kwekers krijgen. Dat doen we door regelmatig demo's aan te bieden, zodat er een discussie op gang komt. We sturen nieuwsbrieven uit, maken online filmpjes en verwachten een olievlekwerking vanuit de groepen die we inrichten.'

'We streven naar custommade compost in plaats van een standaard-samenstelling, met de juiste pH, bemestende waarde en hoeveelheid organische stof en zonder vervuiling'

Soilcom

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!